

EXPLORADORS

LES VALLS CATALANES

DEL TEC I DEL TER

«AMB ELS PEUS DINS DE L'AIGUA»

AL VOLÓ

PÚBLIC FAMILIAR
ELS PETITS DETECTIUS
DEL PATRIMONI

VILLES
& PAYS
D'ART &
D'HISTOIRE

ELS PETITS DETECTIUS DEL PATRIMONI

US PRESENTEN

«AMB ELS PEUS DINS DE L'AIGUA»

...una nova investigació al Voló de la Laia, en Ruc i en Pol,
els Petits Detectius del Patrimoni de les Valls Catalanes.

La Laia, en Pol i en Ruc han trobat en un antiquari una postal antiga del Voló.
Però, quina mala sort! La llegenda de la postal està tapada pels segells.

Il·lustració de Felip Vila

A quina festa, cerimònia o ofici pot correspondre l'escena dibuixada?
Els Petits Detectius del Patrimoni han decidit visitar la vila del Voló per resoldre aquest misteri.

Acompanya'ls-hi! Necessiten la teva ajuda!!!

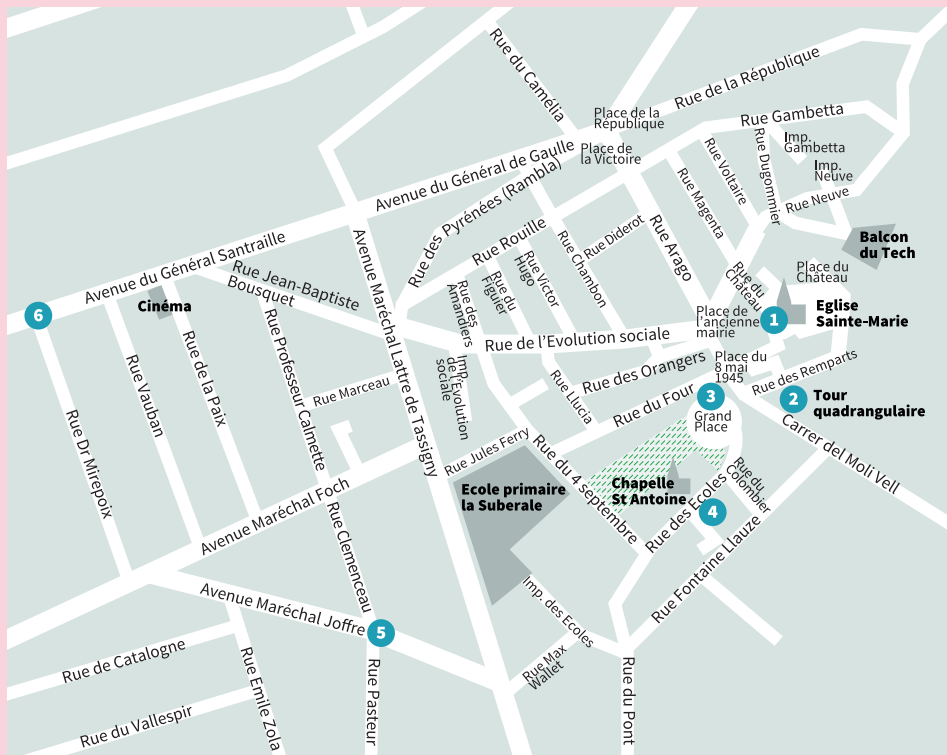
ELS LLOCS DE LA INVESTIGACIÓ

Molt bé!!!

Si estàs llegint això vol dir que has trobat El Voló al mapa.

Ara pots continuar ajudant els Petits Detectius del Patrimoni.

Aquí tens el plànol de petit detectiu que t'ajudarà a trobar els indrets per on et portarà la investigació amb la Laia, en Pol i en Ruc.

Els plafons explicatius que trobaràs al llarg del teu recorregut són en francès, però amb aquest llibret te'n donaran la traducció en català.

Per a la teva aventura segueix la regla dels colors. Cada color correspon a una lletra de l'alfabet.

Això et permetrà desxifrar el misteriós missatge amagat. Però, compte! Cada paraula descoberta només et proporcionarà una lletra.

Per exemple: ■ = W

Al Voló, els noms dels carrers són en francès: *rue* vol dir carrer; *route*, carretera; *place*, plaça; *avenue*, avinguda; *impasse*, carreró sense sortida... Ara sí! Així no t'hi perdràs!

Per a la teva primera missió, has d'anar a la plaça de l'església.

Per arribar-hi, gira a l'esquerra sortint de l'Oficina de Turisme (n.1 del plànol).

MISSIÓ 1

A LA DESCOBERTA DE L'ESGLÉSIA...

A la plaça hi trobaràs una placa que et permetrà conèixer més coses sobre l'església. Si et cal, consulta la traducció.

Troba'n el nom i la data (segle) de la portalada i escriu-los tot seguit.

La Laia, en Pol i en Ruc compten amb tu!

ESGLÉSIA DE: SEGLE:

Si t'hi fixes bé, veuràs que el campanar i la façana de l'església no estan construïts de la mateixa manera.

Saps per què?

- 1 perquè el campanar es va esfondrar i va ser reconstruït en l'estil del segle XIX.
- 2 perquè no hi havia més pedres al riu Tec per acabar la construcció.
- 3 perquè als paletes de l'edat mitjana els agradava canviar els estils per fer la guitza als historiadors.

Ara mira la façana.

T'has fitxat en les magnífiques escultures situades a banda i banda de la porta?

Quins animals hi veus?

- 1 àspids (serps)
- 2 vaques
- 3 isards (cabres salvatges)

Escriu tot seguit la resposta correcta.

☐	☐	☐	☐	☒	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	-------------------------------------	--------------------------

Sabies que...?

L'església de Santa Maria es troba al centre de l'antiga sagrera medieval. La sagrera (cellera en rossellonès), que trobem a gairebé totes les viles del Rosselló, és l'espai circular al voltant de l'església on cap acte violent estava permès i que, durant els períodes bèl·lics, servia de refugi. En aquest lloc sagrat és on també es trobaven els cementiris i, als edificis propers, els cellers on es conservava la collita i altres productes alimentaris. Sí, l'església, situada al centre d'aquest espai, assegurava la protecció divina tant dels vius com dels morts!!! Al llarg dels anys, els nuclis de les viles es desenvoluparan al voltant d'aquestes sagreres.

El fris de la part superior de la portalada, de l'escultor conegut com a *Mestre de Cabestany*, ha estat fotografiat fragment per fragment. El fotògraf, però, ha barrejat les imatges. Podries ajudar-lo a posar les fotografies en l'ordre correcte?

Escriure els números dins dels cercles

Ara, fes la volta a l'església.

Busca escultures d'animals i escriu-ne el nom tot seguit:

Per a la teva segona missió cal que vagis al final de "l'impasse des remparts" i giris a l'esquerra (n. 2 del plànol).

Sabies que...?

Es desconeix qui era el *Mestre de Cabestany*. Se l'anomena així perquè el 1930 es va trobar un timpà (element escultòric situat sobre la porta d'entrada) de gran qualitat artística al poble de Cabestany a França. A més d'aquest timpà que representa *la verge de l'Assumpció*, es coneixen altres obres seves : el sarcòfag de Sant Sadurní a l'abadia de Sant Hilari (departament de l'Aude, a França); la portalada de l'església de Sant Pere de Rodes (Port de la Selva); el relleu conservat al Museu Frederic Marès a Barcelona i, per descomptat, el fris i els permòdols (petites escultures que sostenen el fris) de la façana de l'església de Santa Maria del Voló. L'estil del *Mestre de Cabestany* és molt característic : els rostres tenen forma triangular, els fronts són estrets, les barbetes molt petites, els ulls ovalats, les mans extremadament llargues i totes les figures omplen l'espai sense deixar cap zona buida.

MISSIÓ 2

ELS VESTIGIS DE LA MURALLA

Compte! No baixis fins al riu.
T'has fixat en la torre medieval que
tens a l'esquerra?

Com creus que s'anomena?

- 1 La torre hexagonal
- 2 La torre quadrangular
- 3 La torre triangular

**Per esbrinar la pista següent has de trobar la vocal més utilitzada
en les tres respostes proposades en la pregunta anterior:**

Ara fes la volta a la torre per les escales de l'esquerra i fixa't en els murs.

Quantes espitlleres (finestres estretes i allargades) hi ha?

En el mur d'aquesta torre hi ha un plafó que t'ajudarà a respondre les preguntes següents:

1 De quan daten les fortificacions que protegien El Voló?

.....

2 Què es vigilava des de la torre? Trobaràs la resposta al quart paràgraf.

.....

Si mires al final del carrer veuràs el riu Tec.
En aquest indret hi havia un molí i un pas de gual. Per
saber-ne més, llegeix el requadre "Sabies que...?" i
apropa't al riu. Però ves amb compte!

**Per a la teva propera missió, has d'anar a la
"Grand' Place" (n.3 del plànol)**

Sabies que...?

Des de la nit dels temps, per
travessar el Tec calia passar pel pas
de gual o pels ponts de pedra o de fusta.
Però aquests ponts no resistien mai
les riuades. Per aquesta raó, es va decidir
construir un pont que resistís l'augment
de cabal del riu en cas de pluja.
La construcció d'aquesta obra començà
el 1846 i s'acabà el 1850.
El pont penjant, que va esdevenir
massa estret, es va desmuntar l'any
1962 i va ser substituït per un pont
més ample amb dues vies.

Col·lecció Montique Granados

MISSIÓ 3

LA GRAND' PLACE

Acabes d'arribar a la "Grand' Place".

Busca-hi una olivera.

Al costat hi trobaràs una columna que t'ajudarà a respondre les qüestions següents.

Com es diu aquest arbre que va ser plantat el 1989?

.....

L'aniversari de quin esdeveniment commemora?

.....

A partir d'un petit càlcul, de quan data l'esdeveniment que va inspirar aquesta columna?

.....

Ara mira al teu voltant. Descobriràs una estàtua.

Com es diu aquest jove "Timbaler" que va participar a "La Batalla del Voló"?

Quin objecte hi té, als peus, que demostrí que pertany a l'exèrcit?

Per a la propera missió, has d'anar a la "chapelle Saint-Antoine" (n. 4 del plànol).

Sabies que...?

L'1 de novembre de 1794, Pierre Bayle, un nen d'11 anys, aprenent de timbaler de l'exèrcit de la República Francesa, va morir a causa de l'explosió d'un obús (projectil) durant una batalla contra els espanyols a Biure (Alt Empordà). La nit abans de la seva mort, va tocar el timbal per dissimular el soroll de la preparació de l'artilleria francesa, que l'endemà va poder sorprendre, així, l'enemic. La mort del jove Bayle esdevingué un símbol de patriotisme i de coratge de la Revolució Francesa.

MISSIÓ 4

NOMÉS CAMPANES!!!

Ja ets davant de la “chapelle Saint-Antoine”.

A la dreta, darrere d’una reixa, hi trobaràs un pati on hi ha l’antiga campana de l’església de Santa Maria.

Aquesta campana és de color verd. Per què? *(Encercla la resposta correcta)*

- 1 Perquè ha estat pintada per protegir-la de la pluja.
- 2 Perquè feia vertigen a totes aquelles persones que pujaven al campanar per fer-la sonar.
- 3 Perquè és el color que agafa el bronze quan envelleix.

Quan va ser realitzada?

El

Ara, cal que facis uns càlculs:

Mira el plafó que tens a l’esquerra i suma totes les dates que hi apareixen :

.....
+
+

=

Suma ara cada xifra del resultat que has trobat:

.....+.....+.....+.....=.....

Torna a sumar les xifres de l’últim resultat:

.....+.....=.....

I un altre cop:

.....+.....=.....

Observa ara el campanar, quantes campanes hi ha?

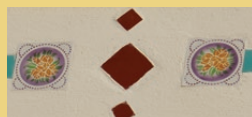
Sorprenent, oi?

Per a la propera missió, has d’anar a “l’avenue Maréchal Joffre” (n. 5 del plànol).
Ves amb compte quan creuis “l’avenue d’Espagne”!!!

MISSIÓ 5

EL BARRI DE LES VIL·LES D'ESTIUEIG

L'estiueig? Però, què és això? Per saber-ne més, llegeix el «Sabies que...?»

Per continuar la teva investigació, a la mateixa “avenue du Maréchal Joffre” busca la casa que té aquesta decoració tan original.

Ja està? L'has trobada? Magnífic! Ja pots continuar ajudant els Petits Detectius del Patrimoni. El fotògraf només ha fotografiat una part del fris, però hi falten molts elements. Fixa't només en el fris.

Quants rombes vermells hi ha?

i rajoles amb rams de roses com aquesta ?

.....
Ara puja “avenue du Maréchal Joffre” fins a una placeta triangular. A l'esquerra hi trobaràs un bust.

Qui representa?

A la part posterior del bust hi apareix la data en què va ser esculpida.

Vigila!! Costa llegir-la. Els Petits Detectius del Patrimoni et proposen tres respostes possibles. Escull la correcta!!!

☐ 1856 ☐ 1956 ☐ 1966

Per acabar aquesta missió, has d'anar al final de la “rue du Docteur Mirapeix” (n. 6 del plànol).

Al final d'aquest carrer descobriràs una altra vil·la d'estiueig. La reconeixeràs per aquests barrets de xemeneia tan característics.

Com es diu aquesta vil·la?

Sabies que...?

L'estiueig és un tipus de turisme que va aparèixer el segle XIX: una estada de repòs a la muntanya o en un lloc d'esbarjo durant algunes setmanes. L'activitat termal, anomenada termalisme, que es practica al Voló des de l'any 1840, és un dels orígens de l'estiueig a la vila. Abans, la gent anava a prop del mar durant l'hivern i a la muntanya quan feia massa calor. Els propietaris adinerats que marxaven de vacances van fer construir cases modernes en barris nous als pobles on passaven els estius. Aquestes residències, torres o vil·les, que existeixen encara avui, són d'un estil arquitectònic molt diferent del de les cases antigues del poble. A més, molt sovint estan decorades amb elements ben acolorits i porten noms de persones, com si fossin un membre més de la família!!!!
La majoria de les cases que hi ha al teu voltant corresponen a aquesta arquitectura més moderna... T'agraden?

(La traducció en català és Les dues germanes)

EL MISSATGE AMAGAT

Ja quasi has acabat la investigació. Només et queda esbrinar el missatge amagat sota els segells. Utilitza totes les lletres que has anat trobant a les missions anteriors.

Les famoses

Felicitats!! Has resolt l'enigma!

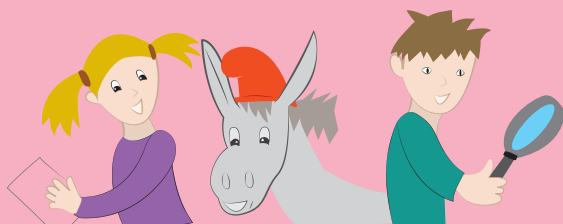
Sabies que...?

Les famoses

van aparèixer després de la riuada de 1814 que va endur-se la passarel·la que permetia creuar el riu Tec. Llavors, com ho podia fer la gent per anar a Catalunya? Pujaven fins a Ceret i passaven pel Pont del Diable? Sí, però després, encara havien de travessar altres rieres sense ponts ni passeres. És així com va sorgir aquesta manera de fer passar als viatgers: les persones s'agafaven pel braç i, les més fortes, portaven a coll els viatgers que volien travessar. I com que es treien la roba per estar més còmodes... d'aquí els ve el sobrenom.

Efectivament, una part del seu cos era ben visible!

MISSIÓ 1 : Sainte Marie / segle XII / 1 / tsards / 4.6.1.3.2.5 / lleons ; **MISSIÓ 2** : 2 / A / 4 / 1197 / pas de gual ; **MISSIÓ 3** : Arbre de la Liberté / Bicentenaire de la Révolution française / 1789 / Pierre Bayle / bala de canó ; **MISSIÓ 4** : 3 / 1436 / 1417+1712+1642 = 4771, 4+7+7+1 = 19, 1+9=10, 1+0 = 1 ; **MISSIÓ 5** : 24 rombes, 18 quadrats amb rams de roses / Jean Jaurès / 1956 / Les deux sœurs ; **EL MISSATGE AMAGAT** : Barques de cul.

«ELS VOLONENCs TENEN MOLT D'ENTUSIASME, TANT AL VESPRE COM AL MATÍ!»*

* Fragment d'una cançó popular del Volò - Les bouldounins sont pleins d'entrain, le soir autant que le matin !

Aquest llibret-joc us ha agradat?

Busqueu altres aventures dels Petits Detectius del Patrimoni, la Laia, en Pol i en Ruc, al territori del País d'Art i d'Història Transfronterer. Ja existeixen molts llibrets-joc però, estigueu atents, n'hi haurà d'altres.

Els podeu descarregar a la nostra pàgina web (www.vallscatalanes.org) i també els trobareu a les oficines de turisme i als ajuntaments del territori. Demaneu-los!

Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER)
El projecte PATRIMCOT està cofinançat al 65% pel Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) a través del Programa Interreg V-A Espanya-França-Andorra (POCTEFA 2014-2020). L'objectiu del POCTEFA és reforçar la integració econòmica i social de la zona fronterera Espanya-França-Andorra. El seu ajut es concentra en el desenvolupament d'activitats econòmiques, socials i mediambientals transfrontereres mitjançant estratègies conjuntes a favor del desenvolupament territorial sostenible.

Les Valls Catalanes del Tec i del Ter

pertanyen a la xarxa estatal francesa de les Viles i Països d'Art i d'Història. És el primer País d'Art i d'Història Transfronterer d'aquesta xarxa estatal. Està constituït per 31 municipis catalans (24 de la Catalunya Nord i 7 de la Catalunya Sud). Aquesta particularitat permet proposar activitats en francès i en català a ambdues bandes de la frontera catalana. Aquestes activitats estan destinades al públic familiar, escolar, als joves i als no tan joves, en grup o pel seu compte. El seu equip resta a la vostra disposició per a qualsevol projecte cultural, sobretot transfronterer! Contacteu-nos!

Més informació:

País d'Art i Història Transfronterer
Les valls catalanes del Tec i del Ter
7 plaça del Firal
66320 Prats de Molló - La Presta (França)
Tel. 0033 4 68 83 99 49
informacio@vallscatalanes.org
www.vallscatalanes.org

facebook.com/PAHTlesvalleescatalanes
[@paht_valls_catalanes](https://www.instagram.com/paht_valls_catalanes)

Oficina de Turisme del Volò:
Tel. 0033 4 68 87 50 95
www.tourisme-leboulou.fr

El Ministeri de Cultura i de Comunicació francès, mitjançant la Direcció General de Patrimoni, atorga la denominació de Viles i Països d'Art i d'Història als ens locals que dinamitzen el seu patrimoni.

El ministeri garanteix la professionalització dels guies i dels dinamitzadors de l'arquitectura i del patrimoni i la qualitat de les activitats que s'hi realitzen.

Ben a prop, a la regió d'Occitània, 23 territoris tenen aquesta marca distintiva; trobareu la llista a www.vpah.culture.fr i www.vallscatalanes.org. Als Pirineus Orientals, la vila de Perpinyà, la Vall de la Tet i les Valls Catalanes del Tec i del Ter són Vila o País d'Art i d'Història.

Crèdits fotogràfics
© PAHT - ELJS/FG;
Oficina de Turisme del Volò.

Realització
Servei Educatiu del PAHT
ELJS/FG - Oficina de Turisme del Volò;
www.tourisme-leboulou.fr.

Maqueta
cecile@treelike.fr
Concepció gràfica
DÉS SIGNES
Studio Muchir Desclouds
2015